

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXXII.

Celovec, 25. prosinca 1913.

Št. 4.

Pogajanja za mir in novo vojsko.

Mirne vesti. — Pritisk velesil na Turčijo. — Izčrpane finance Turčije. — Poraz na morju. — Nova nevarnost.

Iz Bolgarije, Rusije, Turčije in Angleške prihajajo pomirjujoče vesti. Kljub temu, da so delegati balkanskih zveznih držav v Londonu začasno prekinili pogajanja s turškimi zastopniki, je vendar mir že napol sklenjen. Turčija uvideva, da ne dobi od Rumunije in trozveze podpore, kakor jo je pričakovala. Najbolj pa je morala na Turčijo vplivati nota velesil, kljub temu, da je na zahtevo Nemčije nota velesil na Turčijo precej omiljena in velesile Turkom v noti ne grozijo z demonstracijo mednarodnega brodovja pred Dardanelami, če ne sklene z balkansko zvezo miru.

Velesile priporočajo Turčiji na prav razumljiv način, da naj odstopi Bolgarom Odrin, vprašanje odstopa egejskih otokov pa naj prepustijo konferenci velesil. Če ne bi se marala Turčija ukloniti, ji grozi nota, da Turki ne dobijo v Evropi posojila. To je moralo na turške državnike vplivati, kakor da bi jih kdo polil s kropom. Saj so turške blagajne popolnoma suhe in turška država niti svojih uradnikov za mesec december ni izplačala. Turčija se je obrnila na otomansko banko za posojilo 200.000 funtov, pa ga ni dobila. Turčija je ob artiljerijo; njeno vojaštvo pri Čataldži je v slabem stanju. Vrh tega ji grozi Rusija, da zasede Armenijo in pošlje črnomorsko brodovje pred Carigrad, če se Turčija ne uda in ne sklene miru.

Na morju je Turčija zelo oslabela. Turška ladja »Hamidije« je ponoči zapustila Dardanele in ponoči uspešno obstreljevala grško pristanišče Siro. Toda nazaj v Dardanele ne more, ker preži nanjo grško brodovje. Zato je »Hamidie« zbežala 18. t. m. v Beirut. Tam se je pokazala nemška ladja »Breslau«. Meneč, da je to grška kri-

žarka, je korajžni turški poveljnik popihal s »Hamidije« in zbežal v Port Said. Ta ladja je v sedanji vojski za Turke izgubljena. Ali jo bodo grške bojne ladje potopile ali pa jo bodo v kakem pristanišču razorožili.

18. t. m. se je ostalo turško brodovje spustilo pred Dardanelami v boj z grškim brodovjem. Turki so poročali o tej bitki v svet, da so turške ladje grško brodovje premagale in se z neznatnimi poškodbami »zmagoslavno vrnile« v Dardanele. Turki bi bili svoj poraz radi prikriili, ker bo ta poraz na morju pri sklepanju miru za Turke neugodno uplival; toda nemško poslanstvo je sporočilo iz Carigrada, da so bile v omenjenem boju dve turški enoti popolnoma uničeni. Tri druge ladje so postale vsled poškodb za boj nezmožne. Admiralova ladja »Torgut Reis« je bila od petih granat hudo poškodovana. Turki so imeli baje 50 mrtvih in 40 ranjenih. Poškodovana je bila tudi grška najboljša ladja »Averof«.

V takih okoliščinah pač Turkom ne kaže družega, kakor da se udajo in sklenejo mir ali pa žrtvujejo svojo armado pri Čataldži. Ni dvoma, da bi bila turška armada pri Čataldži, če bi se vojska obnovila, strahovito poražena in bi bila Bolgarom odprta tudi pot v Carigrad.

Bolgarom pa preti še druga vojna nevarnost. Rumunsko - Bolgarski spor še ni poravnani. Kljub temu da tudi glede tega vprašanja prihajajo pomirljiva poročila, je položaj vendar zelo resen. Ko bi se pustila ta sporna zadeva Bolgariji in Rumuniji, torej prizadetima državam, bi se ne bilo treba bati vojske. Nevarnost tiči le v tem, ker stoji za Rumunijo Nemčija in brez dvoma tudi naša država. Nemčija je hotela podpirati noto velesil na Turčijo le pod pogojem, da se Bolgarija zaveže, da odstopi bolgarsko trdnjavo Silistrijo Rumuniji, če dobi od Turčije Odrin. Nemški poslanik v Londonu, knez Lichnowsky, je to bolgarskim delegatom v Londonu čisto odkrito priznal.

Bolgarija pa Silistrije Rumuniji nikdar ne more odstopiti; to je naravnost blazna

zahteva. Odstopili bi brez vojske k večjemu nekaj ozemlja od Silistrije do Črnega morja (Dobrudžo), trdnjave v Silistriji pa v skrajnem slučaju podrli. Bolgarija se v sporu zanaša na Rusijo. Iz Petrograda je sicer došla vest, da Rusija v zadevi Silistrije ne bo podpirala Bolgarije. Toda ta trditev ni verjetna. Ruska diplomacija zna svoje načrte izbornu prikrivati.

Če bi Rumunija trdovratno zahtevala — brez pravega povoda — od Bolgarije Silistrijo in bi jo v tem podpirale Nemčija in Avstrija, potem je v veliki nevarnosti evropski mir. Proti vojski cele Evrope pa govori pamet in evropsko prebivalstvo. Zato je tudi v tem vprašanju upati na mirno rešitev.

Turčija se je udala.

Iz Carigrada poročajo, da se je Turčija udala zahtevi velesil glede odstopa Odrina. Turčija odstopi Bolgariji brezpogojno trdnjavo Odrin in izraža upanje, da ji bodo velesile pripomogle, da dobi večje posojilo.

Katoličani v Srbiji dobe cerkveno autonomijo.

Že pred davnim je »Slovenec« poročal, da dobijo katoličani v Srbiji cerkveno autonomijo in da sklene Srbija z Rimom konkordat (to je cerkveno pogodbo). Dunajska »Reichspost« in za njo razni drugi listi so »Slovenčev« poročilo označili kot bajko. »Slovenec« je pa od svojega belgrajskega poročevalca prejel potrditev, da je sam **ministrski predsednik Pašić** dejal poročevalcu »Slovenca« sledeče: »Katoličani bodo v Srbiji imeli povsem iste pravice kot pravoslavni (od Rima ločeni kristjani vztočne cerkve.) Imeli bodo svojo cerkev in cerkveno autonomijo. Katoliška duhovščina bo imela ista prava kot pravoslavna, da ne rečem celo večja, ker mi hočemo celemu svetu pokazati, da nismo bigotni in da v verskem oziru zasledujemo najskrajnejšo toleranco (strpljivost). Takoj, ko se uredi naše meje, bomo sklenili konkordat z Rimom o osnutju samostojne katoliške cerkve v Srbiji, ker ne želimo, da bi bila katoliška cerkev odvisna od države.«

Podlistek.

Ladja je izginila.

Spisal Edward Noble, poslovenil Ratiški.

(Dalje.)

»Mogoče se tako zove. Tu je znan samo kot kapitan Geskin. Glejte ga, prihaja, in morete se sami prepričati, če je oni, ki ga vi iščete.«

Obrnil sem se in zapazil da se mi bliža visok, postaven mož, gladko obritega obraza in ostrih potez. Z iztegnjenimi rokami mi je hitel nasproti.

»Ah, Ralston,« je zaklical. Jaz sem takoj spoznal znan glas. »Kako prideš naenkrat semkaj? Kaj svet res postaja z vsakim dnem malomestni! Ali pojdi doli, stari prijatelj, pojdi doli!«

Tako sem se po desetih letih sešel s svojim prijateljem in zvedel, da je tudi on pomorsko službo obesil na klin in si kupil lepo posestvo ob dolnji Themsi. Kmalu sem se tudi jaz odločil v tem kraju postaviti svoj »bungalov«, da se konečno že umirim.

Storil sem radi tega ta korak, da sem ostal v bližini svojega prijatelja, in z druge

strani zopet nisem hotel biti predaleč od pozorišča svojega prejšnjega zanimanja in delovanja. Tukaj, na obali Themse, sem imel vedno pred očmi celo mornarsko življenje in delovanje; tukaj se je rujavkasta reka izpremenila v prostran zaliv, po njej je z različnimi znaki začrtana dobra in varna pot — tu sem obnovil staro prijateljstvo z mokrim elementom. Cele dneve in noči sem prebil na vodi in pri tem odkril mnogo skrivnost. Čudne so stvari, ki se skrivajo za megleno kopreno teh krajev.

Nekaj časa sem bil zadrževan z urejevanjem novega stanovanja in s poskušnjami »Elze«, ladje 10 ton. Tako nisem imel časa, da bi se brigal za Geskina in njegovo življenje.

Ko je nastopila zima, sem spravljal svojo jahto na varno mesto in takrat sem se čisto odzval vabilom svojega prijatelja in večkrat sva napravila vožnjo na njegovi ladji »Vigilante«.

Šele tedaj sem zvedel za Geskinov pravi poklic. Ta je obstojal v tem, da je s svojo prirojeno bistroumnostjo in sigurnostjo odkrival skrivnosti tega zloglasnega rečnega kota, odgrinjajoč po malem ono megleno zaveso, v katero so bile zavite. Medtem je preteklo celo leto, da se mi je ponudila prilika, spremljati ga na enem njegovih vratolomnih izletov, s katerih se je, kakor sem to opažal, vračal čisto silno izmučen.

Bilo je nekega hladnega, mračnega decemberskega dne ob 8. uri zvečer. Ravno sem prejel sporočilo svojega prijatelja, v katerem se obrača do mene z neko prošnjo. Takoj sem odšel z doma in bil sem na potu k signalni postaji, ki je stala na koncu pomola. Ledeni sever je ostro bril, zemlja se je majala pod nogami, mraz je bil za ta letni čas silno oster. Ves sem bil srečen, da sem konečno dospel na postajo in se vsedel v toplo prijateljevo sobo.

»Ah, Ralston, ti si,« je dejal in mi stresel roko. »Veseli me, da si prišel. Bal sem se že, da te bo vreme preplašilo. Odloži najprej suknjo, pa si zapali pipo.«

»Gotovo ne pojdeš danes več na reko,« sem dejal, odzivajoč se njegovemu pozivu. »Za vruga, pri takšnem vremenu ni nič kaj prikupljivo.«

»Ravno zato moram iti,« je odvrnil.

»Kaj se je zgodilo?«

»Prejel sem danes popoldne brzojavko, katera mi je dala povod k razmišljanju.«

»K vrugu še brzojavka,« sem dejal. »Ko bi bil na tvojem mestu . . .«

Nisem imel časa dokončati, ker isti hip je nekdo trdo potrkal na vrata, in hip nato je vstopil v sobo mož grobih potez. Ko je naju uzrl, je obstal pri vratih in vrtel v rokah nervozno svojo mornarsko kapo.

»Kapitan Geskin?« je vprašal in pogledal od mojega prijatelja name. »Imam brzo-

Eno in drugo.

(Politično razmišljanje.)

Gospod urednik! To, kar Vam danes pišem, je vsaj ravno toliko važno in ravno toliko vredno, kakor na primer obupna nota, pardon, skupna nota velesil Turčiji, katero sestavljajo in popravljajo in sučejo in vijejo na vse strani visoki gospodje v svoji milimeterski modrosti tam v Londonu, že blizo mesec dni. Na vsak način bo to noto Turčija sprejela; če že ne iz drugih nagibov, pa iz radovednosti. Izvanredna prednost te note leži menda v tem, da bo jako kratka in njena oblika zelo mila; da tako ne škoduje ne diplomatičnemu tonu in ne turškemu zdravju. Ker pa moje »Eno in ta drugo« nima teh lepih diplomatičnih lastnosti, zato kar Vi pošljite oboje mirovnemu (ne »Mirovemu«) razsodišču v Haag. Veste, g. urednik, gospodje diplomati so mogoče tudi vsaj tako »pffiffig« kakor sem jaz in bodo — če kateri izmed njih na to misel pride — svojo, recimo skupno noto najbrže tudi poslali še mirovnemu razsodišču v Haag v pretres in kar bo potem od note ostalo, izročili Turčiji kot — recept. Ako pa bo do tistega časa učinkovalo zdravilo »balkanskih palčičev« pri Turkih v dosedanji meri, no, potem bolni mož v Evropi itak ne bo potreboval »velesilnega« recepta več, ker bo njegove zrahljane kosti v Aziji pobiral in diplomatična nota je potem brez vsega pomena; notabene se nota od nikogar ne vzame ad notam. A potem, g. urednik, se bo začel šele čudež. Čujte! Velesile bodo nabasale svoje nahrbtnike z narodno autonomijo in jo po svojih zastopnikih začele če že ne prodajati, pa vsiljevati najprej v Albaniji, to je v deželi, v kateri prebiva tisti narod, ki zna v svoji, od naših vsenemških listov tako cigansko hvaljeni politični zrelosti in v svojem narodnem navdušenju, ljudem — nosove odrezavati; tisti narod, od katerega je nekaj sinov celo na celovškem učiteljskem pred nekaj leti študiralo kot »propaganda - študenti«, da so se tem lažje odklonili — domačini Slovence. Albanskemu narodu, ki je v svojih duševnih nagonih v marsičem podoben divjim španskim bikom, se narodna autonomija in narodne šole usiljujejo, pri nas na Koroškem pa učitelj slovenske otroke pretepa, da bi jih na ta »pedagogični« način spravil iz slovenske šole. Divjim Albancem se hoče usiljevati to, kar še stoletja ne bodo razumeli, nam koroškim Slovincem, ki smo ukaželjen in nadarjen narod, se pa vrata do ljudske izobrazbe z vsemi sredstvi zapirajo in kratkomalo ne upoštevajo razsodbe najvišjih oblastí, ker delajo postavi čast in govori nam v prilog. In vse te in še več drugih krivic se nam godi na Koroškem deloma na željo, deloma na komando onih turških paš, katerih kultura je strast. — Tem nestrpnem veljajo divji, surovi Albanci kot polnovreden, mi koroški Slovenci

pa kot manjvreden narod. Dam jim ta-le svet: Preselite se v Albanijo, pa bo mir tam — in pri nas. Zaslužite, da Vam Arnavti odrežejo še več kot samo nos! Gospod urednik! Ali se ne more tudi kaki vevlasti pripetiti, da se ji v Albaniji nos odreže? Ali je izključeno, da si ga rani sama? Take rane se pa celijo v državah, ki kupujejo svoja zdravila v nemških lekarnah, zelo počasi, ker v mnogih teh lekarnah so pač zdravila za psa, za državni nos jih pa ni. Take državne rane se pa celijo tudi radi tega več let, ker je že nemška beseda za ime lekar-nar, zelo raztegnjena. Da za ta nemški izraz izve širša slovenska javnost in tudi Vi, gospod urednik, ga tukaj navedem. Glasi se: Gesundheitwiederherstellungsmittel-mischungssachverständiger. To nemško besedo bodo si Albanci pač težko ubili v glavo. Zato pa bodo prodajale narodno autonomijo v Albaniji samo bolj korajžne vevlasti; one pa, ki hočejo zagotoviti in olajšati Bolgarom selitev v Dobruži, bodo v Bukarešti ostale in skušale pomagati izvršiti rumunski vladi to, kar Turek doseči ni bil zmožen. Ta oboji posel pa hočejo vevlasti opraviti kajpada po resnem in natančnem prevdaru, iz gole krščanske »bolezni« do krščanskih Jugoslovanov in tisti Effendiji, ki imajo doma že vse po svojem okusu autonomizirano, kakor na primer na Hrvaškem in Koroškem in slovenskem Štajerskem, so prišli zato na svet, da učijo Albance in jim razodevajo, kako se na nekrvav način jezik iz ust reže. Vidite gospod urednik, tako postaja iz kulture kultura in tako se vrši pri evropejski »trgovini« eno in drugo. Pa ne mislite, da pomenita besedi: trgovina in tržišna eno in isto. Tržiti se pravi kupovati in prodajati; trgovina pa izvira iz glagola »trgati«. To je tedaj tudi »eno in drugo«. Če imam v tem oziru prav, bo pa dr. Angerer — kot iskren ljubitelj Slovanov iz političnega prijateljstva do mene, razsodil. Gospod urednik! Radovednost je ženska slabost, ki se začneja že pri materi Evi. Možu ta napaka ni prirojena. A radoveden bi pa le bil videti, s kašnim navdušenjem bo vsenemški sultan predaval novejšo zgodovino balkanskih in sploh južnih Slovanov od Carigrada pa do Celovca. Stavim en dan, da se bo potil, ali ga pa bo zeblo! In če bo Turčija celo slovesno pokopana, kaj pa potem? O, Jeiteles, o Kestranek! Potem pa le pobirat turške kosti in turške lastnosti in hajd ž njimi v Rumunijo. Tam so danes ugodna tla za oboje — za eno in drugo.

G r a f e n a u e r.

Naše rane.

(Dopis iz boroveljskega okraja.)

Težkim srcem zasledujem gibanje in boje našega naroda za svoje pravice in z žalostjo opazujem nedostatke, kateri so v prvi vrsti vzrok, da nazadujemo v nekaterih krajih, kjer bi najmanj pričakovali.

»Walter Langton, gospod kapitan, poveljnik »Buccaneera«.

»Dobro.«

Geskin je vzel londonski naslovník in se prepričal o resnici vseh teh navodil.

»Da, tako je. To parobrodno firmo poznam. A kaj imate povedati vi? Najbrže je kaka ladja trčila s katero drugo. Ali je ladja napravila kako nezgodo?«

»Ne, gospod kapitan. Ne eno ne drugo. Stvar je enostavno ta: Ladja je izgini-la.«

»Izginila!« je vskliknil kapitan ne verujú njegovim besedam. »Nezmisel! Nezmisel! Kje ste bili vsidrani, predno ste odpluli po reki?«

»Nikjer, gospod kapitan! Proklet naj bom, če ni to čista resnica, kar vam povem. Izginila je, ni je več — a jaz sem bedak, kajne, gospod kapitan?«

»To zadnje je najbrže res,« je pristavil Geskin pazno motreč tega moža. »In to vam more koristiti. Malo jih je med vašimi tovariši, ki bi to pripoznali. Večina se raje izdaja za premetence, nego za bedake. Sedaj poslušajte moja vprašanja in odgovarjajte kratko in jasno. Vi ste bili poveljnik one ladje? Koliko je stara?«

»Pet let je, kar je zgrajena.«

»Velikost?«

»Sto in deset ton premoga smo nakla-

Ko je telo zdravo, premaguje z lahkoto vse težave, naj so še tako hude in naporne, enako vojskovodju, ki hiti le naprej in naprej do končne zmage. Ko pa ima na sebi rane, vzdrži le nekaj časa, se utruji, ni tiste moči, izkrvavi in obleži.

Tudi koroški Slovenci smo telo, a žalibog, telo polno ran. Ne bom našteval ran, prizadetih nam od nasprotnika, opisati hočem le rane, katerih smo krivi sami.

Ena glavnih ran je pomanjkanje discipline med nami. Med tem ko nas nasprotnik napada od vseh strani, se bijemo med seboj sami, hočemo imeti vsak svoj domač program, in namesto da bi drug drugega spodbujali, se napadamo. Ko pridejo volitve, temu to ni prav, onemu spet drugo ne; zato ostane eden doma, drugi voli celo nasprotnika, in posledica je, da zmaga naš zagrižen nasprotnik. — Dogaja se tudi, da si z velikim trudom priborimo občino. Izvolimo si za župana svojega moža. In prigradi se, da se vsled te in one neprilike, zadane mu od nasprotnika, župan ujezi, a jeze ne izlije na nasprotnika, ampak na moža, ki so ga izvolili. Namesto da se nasprotniku še bolj odločno postavi po robu, se znosi nad svojimi lastnimi pristaši in spravi v nevarnost občino, na katero nasprotniki že itak poželjivo stegujejo kremplje. (Rieger in Ogrisa sta se tudi tožila, a zaradi tega nobeden ne bo uskočil v slovenski tabar ali pri volitvi ostal doma.)

Druga taka rana je pomanjkanje zavednosti. Ta ali oni se ponaša, da je Slovenec in je celo užaljen, ko mu porečeš, da je kaj drugega. Ko pa pridejo volitve v sosednji občini, da pooblastilo nasprotniku na lepo besedo in pripomore s tem k padcu občine, ki bi lahko bila v slovenskih rokah. Zaradi malega dobička, kateri mu itak ne uide, ali zavoljo zamere štejem zopet eno občino med izgubljene.

V našem sodnem okraju imamo pet slovenskih posojilnic! In vendar je še mnogo denarja, ki ni naložen v domačih denarnih zavodih! Nič ne de, če morajo ljudje hoditi drugam po trikrat in še večkrat po svoj denar, če ga potrebujejo, da morajo tam celo izpovedati, kam bodo denar dejali in za kaj potrebovali, tako da morajo nekateri poseči po zvijači in reči, ta da si je kupil zemljišče, drug da bo posodil bratu ali znancu, da dobijo svoj denar nazaj. Na domače slovenske posojilnice pa prihajajo od vseh strani prošnje za pomoč in podporo in bi marsikaj lahko več storile, ko bi imele več sredstev.

Nadaljna rana je tu in tam hrepenenje po časti. Da naš narod tem bolj ostudijo, so ga nasprotniki razglasili za manjvrednega. In koliko je takih, da temu verjamejo in se ga sramujejo. Nasprotnik to kmalu zapazi in brž stakne kako luknjo kje v kakem odboru kakega »Bauernvereina« ali mesto »Ersatzmanna« pri kaki občini; mi

javko od svojega gospodarja in moram se predstaviti kapitanu Geskinu.«

Geskin je vzdihnil.

»Stopite notri in pokažite, kaj imate. In nato morete vrata zapreti.«

Prišlec je storil, kakor mu je bilo rečeno, in oprezno položil na stol svojo kapo in počakal za dve minuti. Očividno sem ga motil. Geskin je to takoj zapazil in se dvignil, da me zadrži, ker sem hotel oditi. Zato je razložil mornarju, da jamči za mojo molčečnost.

»No, dobro, ko je tako,« je dejal prišlec. »Tu je brzojavka, gospod kapitan. Upam, da razrešite to zadevo, ker kar se mene tiče, stojim kakor tele pred novimi vratmi. Brez ladje se ne morem več pokazati svojemu gospodarju! Ne, ne! Za noben denar ne!«

Podal je preko mize brzojavko, katero je moj prijatelj prijel in prečital in jo takoj nato dal meni. Glasila se je takole:

»Longton. Na pošti. Riverton.

Takoj poiščite kapitana Geskina. Razložite zadevo in ga naprosite za zastopstvo naših interesov. Sam pridem jutri zjutraj. Lyric.«

»Kdo je ta Lyric?« je vprašal Geskin in segel po svojem zapisniku.

»Brzojavka mojih lastnikov ladij »Bratje Thompson št. 55. Feuchurch Street Ost City.«

»Poznam jih. A vi?«

dali. To je bilo prejšnje leto. Na reki se reče sto in dvajset.«

»Hm,« stisne Geskin opazujoč mornarja z napol zaprtimi očmi. »To ne bo!« Nato je glasno nadaljeval: »Počakajte malo. Kje ste nakladali?«

»Scholterova tovarna.«

»Torej cement, kajne?« Na račun lastnika?«

»Ne, gospod kapitan, naročeno.«

»Za koga?«

»Za gospoda Isaksohna, povprečna ulica Feuchurstreeta.«

»Aha!«

Geskin je napravil par bilježk v svoji bilježnici. Potem se je zopet obrnil k mornarju. »Hvala vam. A sedaj se, prosim vas, vsedite tjakaj in iztresite pred nas vse, kar imate v svojem košu.«

»Kje naj pričnem?«

»Kjer vam drago.«

»No, gospod kapitan, takole je bilo: Prihodnjega torka bo štiri tedne, kar sem se oženil, in ko smo pristali v bližini Scholterove tovarne, sem hotel takoj oditi domov k svoji ženi. Vprašal sem poslovodjo, kdaj pride naša ladja na vrsto; dejal je, da pojutrišnjem. Pričel sem robantiti, da bomo morali toliko časa čakati. Vse moje kletvine niso nič pomagale in ravnotako bi bil lahko držal jezik za zobmi. Rekel sem svojemu krmarju: »Pazi dobro na ladjo. Jaz grem do-

pa štejemo zopet enega manj v naših vrstah.

In še eno rano imamo; preveč »šparanja« (na n e p r a v e m kraju. Koliko slovenskih družin je, da še nimajo »Mira«, ker se jim zdi škoda za štiri krone, ki jih morajo plačati na leto.

Dragi rojaki! Vstopil sem v Vaše vrste neprisiljen in nepovabljen, vendar sprejet z navdušenjem. Doživeli smo marsikatero veselo uro, a veliko tudi žalostnih; prosim Vas v imenu milega našega naroda: Pripomozimo, očistimo ga teh ran; delajmo na to, da bo zdrav in krepak!

Predragi! Ne štejte mi v zlo, če je kateri prizadet, če je kateri vzrok tej ali drugi rani, nočem Vam očitati, samo opominjati Vas hočem, da naše telo vsled teh ran ne opeša, izkrvavi in — podleže.

R o d o l j u b.

Dnevne novice in dopisi.

Koroški deželni zbor bo sklican k 4- ali 5tedenskemu zasedanju dne 6. februarja.

Čarkvena vest. Na župnijo Mohljuč je prezentiran tamošnji župnijski upravitelj č. g. Joso Rudl.

Kaj smejo Nemci. Nemški »Schulverein« v Celovcu je dobil iz Berlina 250 mark za »obmejne koroške šole«. Schulverein je obdaril sledeče šole: Št. Jakob v Rožu, Železna Kapla, Prevalje, Trušnje, Dhofica, Sele. — Po Nemčiji je predaval poslanec Perko o pomenu nemštva v Avstriji za Nemčijo. Ta predavanja so zbrala 170.000 mark za ponemčevalne šole na Češkem. Kak vihar o »veleizdaji« in »veleizdajalcih« bi nastal, ako bi kak naš poslanec šel v Rusijo ali Srbijo nabirati rublje ali dinarje za slovenske narodne šole na Koroškem. Vmes bi takoj posegla oblast!

Na smrt obsojen je bil v Ljubnu na Zg. Štajerskem Dominik Polz, ker je v sobi na postelji z nožem umoril in oropal nekega Schwarza. Truplo je kot izkušen mesarski pomočnik raztelesil in v kovčku zapeljal na drug kraj. Polz je zločin tajil in dolžil nekega Pollaka.

Samoumrt. Na Vresju pri Celovcu se je ustrelil v glavo z revolverjem v sredo ob 1. uri zjutraj pekovski pomočnik Franc Stejšelj iz Celovca, star šele 19 let. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

Bolnišnica usmiljenih bratov v Šent Vidu. Poročilo »Cesarjeviča Rudolfa« bolnišnice usmiljenih bratov v Št. Vidu ob Glini v letu 1912 izkazuje: Sprejetih je bilo 1441 bolnikov; od teh jih je popolnoma ozdravelo 1147, okrevalo 178, neozdravljenih odpuščenih 28, umrlo jih je pa 83. Operacij je bilo izvršenih 374; med operiranimi je ozdravelo 308, zboljšalo se je 29, umrlo pa 10 oseb. Po stanu je bilo v bolnišnico sprejetih 471 poslov, 42 duhovnikov in redovnikov, 41 prevžitkarjev, 37 tovarniških delav-

mov in se vrnem pojutrišnjem. Nato ladjo naložimo.« Jaz sem bil potem res ob pravem času na mestu, pol ure pred visoko vodo. In vrag me naj vzame, če se lažem. Zgledal sem svojo ladjo na sredi vode in naloženo. Krmarju sem vpil, naj me vzame na krov, a po njem ni bilo ne duha ne sluha. To se je zgodilo okrog štirih popoldne pretekli četrtek. Vzel sem čoln in hajd za ladjo.

»Da, to je moja ladja. Na njej je bilo vse pripravljeno za odhod in povesod so bili še vidni sledovi cementa, kakor bi bilo nalaganje ravnokar izvršeno. Grom in strela, to je vragovo naglo šlo; pa kakor se že to pravi, to je bila voda na moj mlin. Voda in veter kakor nalašč za plovbo in sam pri sebi sem govoril: »Hitro moram še enkrat na kopno in telegrafirati Mary, to je moja žena, da me dobi pri moji materi v Greutonu.« Vedita, gospoda moja, midva sva se bila tako domenila, da se bova skupno peljala, in ko je bilo tako naglo nakladanje izvršeno, bi bila ona zamudila odhod, če bi ji ne bil telegrafiral. Skočil sem na kopno, napisal brzjavko in čez pet minut sem bil zopet na ladji.

Sedaj šele sem odšel v kajuto. Čudno se mi je zdelo, ko nisem nikjer uzrl krmarja. In tu — vrag naj me vzame, če ni res, sem ga zagledal ležati pijanega kot klada. Zdelo se mi je, da me popade jeza. Jack

cev, 26 obrtnikov, 90 posestnikov in sinov, 40 občinskih ubožcev, 159 rokodalcev in vajencev, 352 dninarjev in pomožnih delavcev, 95 učencev in pastirjev. Ostali so pripadali raznim drugim stanovom.

Dvojna politika in lažljivost nemško-nacionalcev. »Freie Stimmen« so po svoji stari melodiji zopet enkrat zažvižgale svojo lažljivo pesem o slovenskem jezikovnem hujskanju. Politične morale pri »Freie Stimmen« sploh ne poznajo. V številki z dne 19. t. m. se hudujejo nad interpelacijo poslanca Grafenauerja zavoljo jezikovnih nedostatkov na celovškem kolodvoru, ki ovirajo promet. »Freie Stimmen« se kar penijo same jeze ter pravijo, da imamo Slovenci »Bahnhofsschmerzen«, da izzivamo s slovenščino in da v Celovcu ni treba pri železnici slovenščine. Pri tem pa menda pozablajo, da je svoj čas v državnem zboru poslanec Dobernig na žive in mrtve zagotavljal, da se Slovincem na celovškem kolodvoru, če govorijo slovenski, popolnoma ustreza, da so slovenske pritožbe izmišljene. Taka je politična morala nemških nacionalcev. Lažejo, da se kar kadi. Tako so se to pot »Freie Stimmen« tudi pokurile, da Slovenci pačimo krajevna imena. Znani ravnatelj Jahne je izdal pred par leti celo knjižico na novo napravljenih nemških krajevnih imen za slovenske kraje. V tem oziru je naš list objavil zanimive razprave. Toda če nemškim nacionalcem tisočkrat dokažemo, da so se lagali, trobijo vendar isto laž med svet v večnem in dolgočasnem ponavljanju.

Slov. kat. izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju si je na svojem rednem občnem zboru dne 12. januarja 1913 izvolilo sledeči odbor: Kvas Ivan, predsednik; Oražem Ivan, podpredsednik; Porenta Josip, tajnik; Fajder Franc, tajnikov namestnik; Kralj Josip, blagajnik; Kodela Feliks, blagajnikov namestnik; Jereb Josip, knjižničar; Erman Ivan, knjižničarjev namestnik; Strahovnik Albert, Vrhovnik Franc, revizorja.

Prochaskova zadeva končana. Dne 15. t. m. se je vrnil na svoje mesto v Prizren avstrijski konzul Prochaska. V zadoščenje Avstriji so srbski vojaki ob izobešenju avstrijske zastave pod poveljništvom srbskega častnika salutirali. Prochaska, ki je bil v gala-obleki, je nato obiskal srbskega vojaškega poveljnika, kar je prej zanemarl. S tem je menda bajkam o Prochaski napravljen konec in so razni lažniki v nemških vrstah postavljeni na laž, med njimi tudi poslanec Dobernig, ki je še pred nedavnim, ko je bila zadeva že uradno pojašnjena vedel v Celovcu poročati, da o Prochaski ni več niti lasu.

Dva Radeckijeva veterana. V Celovcu živi Radeckijev veteran Anton Hajnič, rojen 1834, ki je služil 12 let in 4 mesece pri pešpolku št. 27 in se je udeležil l. 1859. bitk v Italiji. — V Otočah pri Celovcu živi leta

Sedgeley je bil vedno trezen in soliden dečko in pri meni že dalj časa krmar, ali kaj takega se mi ni še pripetilo. Zlil sem na njegovo glavo par korcev vode, da je prišel k sebi. Dvignila sva sidro in odjadrala.

»A sedaj čujte, gospod kapitan!« je nadaljeval krmar in važno drgnil palec po stegnjeni levici. »Dospeli smo do Long Reacha in se usidrali. Krmar je bil sedaj povsem trezen, samo otečeno glavo je imel in kapa mu je bila premajhna.

Ura je bila enajst, ko smo vrgli sidro. Veter je še vedno vlekel, a ne tako močno, da bi mogel gnati ladjo. Zvili smo jadra in šel sem na kopno po svojo ženo. In tedaj je bilo zadnjikrat, gospod kapitan, ko sem videl na lastne oči »Buccaneera«.

Mornar je obmolknil in napeto pričakoval, kaj bo dejal Geskin. Med govorom si je ta več stvari zapisal. Sedaj je naenkrat dvignil glavo:

»In kaj ste storili do danes?« je vprašal mornarja.

»Iskal sem povesod svojo ladjo, gospod kapitan! Nisem se mogel odločiti, da bi brzojavil lastniku, to sem storil šele danes popoldne.«

»Dvaiset ur smo izgubili.« je mrmral Geskin. »Ralston,« je nadaljeval, obrnivši se k meni, »ali me hočeš spremljati? Sicer se moram za danes ločiti od tebe.«

(Dalje sledi.)

1836. rojeni Bernhard Obersteiner, ki je služil cesarju 9 let in 5 mesecev pri 7. pešpolku in se je udeležil l. 1859. bitke pri Solferinu in 1866 bitke pri Kustoci.

Ne zapirajte vrat sreči, ki Vam sili v hišo! Tako enako se glasi oglas »Slovenske Straže«, ki vabi dotičnike, ki hočejo poskusiti svojo srečo s srečkami, k nakupu varnih in zaupanja vrednih vrednostnih papirjev. Da je to najcenejši in najmanj nevaren poskus, priti do bogastva, je že zdavno pribito. Vprašanje je le: S katero srečko? Imamo jih nebroj, ki so vse dobre, najdragocenejšo pa nam zapušča Turčija, ki se ravnokar umika iz evrop. prizorišča. S turško srečko se bomo pri izžrebanju glavnega dobitka 400.000 ali pa 200.000 frankov prav veselo poslovili od pregnanih Turkov! Ne zamudimo vlaka, ki pelje dne 1. februarja t. l. k sreči! Vozni listek stane le 4 K 75 vin., naš cilj pa je 400.000 ali 200.000 frankov! — Kdor si namerava kupiti to izborna srečko, naj čita današnji zadevni oglas »Slovenske Straže«.

Poročil se je na Polzeli na Štajarskem dne 15. t. m. g. Jožef Vajncerl, tajnik Slov. kršč. soc. Zveze za Koroško v Celovcu z gđ. Marico Likeb s Polzele. Bilo srečno!

Premnogim slovenskim gostilničarjem še vise v pivnicah nebodijih treba samonemške »šankordnunge«. V slovenskih krajih spadajo te z nemškimi obstenskimimi napisi vred med staro šaro, ker dnevno bolj žalijo narodni čut v vzbujajočih se Slovincih. Proč s takimi javnimi lažniki! Narodnjaki! Skrbite, da se povesod napravijo le slovenski napisi in se v pivnice uvedejo lično izdelani »redi za točenje«, kakršni se slovensko-nemški dobe v tiskarni Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Kjer se branijo slovenščine v napisih in tiskovinah, tam naj se tudi vsak narodnjak brani zapravljati svoj denar! Na delo torej povesod!

Škocijan. (V o l i t e v ž u p a n a.) Kakor že znano, so letos pri občinskih volitvah zmagali v tretjem in drugem razredu Slovenci, v prvem pa so uspeli liberalci. V tretjem razredu so bili izvoljeni: Janez Picej (stari župan), Jan. Starc, Ant. Lokar, Jos. Povoden. V drugem: Karol Peteln, g. župnik V. Poljanec, Miha Ražun, Jan. Vouk; v prvem: Jurij Kačnik, Jos. Rabe, Kanc. Vavtižar, Marka Peser. Liberalci, kar jih je, so si prizadevali spraviti na mesto županovo če že ne enega polnega, vsaj kakega pol-liberalca. In da kaj dosežejo, začeli so zlagati zoper starega župana najljubeznivejše vesti. Gospod J. Picej je županoval zdaj že sedem period in se je zdaj branil županovega posla, ki mu nese 80 kron letne plače in vsa liberalna obrekovanja za napitnino povrh. Ali prošnji slovenskih odbornikov se je vendar udal in osmič zasedel županski stol. V svetovalce so bili izvoljeni gg.: Karol Peteln, Miha Ražun in Jan. Vouk. — Želim g. županu, da bi županoval še mnogo let v korist kmetom in ostal steber katoliško-narodne stranke v Škocijanu.

Melviče. (S v. m i s i j o n.) se je vršil tukaj od 5. do 12. januarja t. l. pod vodstvom o. Al. Žužek in o. Janeza Pristov iz družbe Jezusove. Ljudstvo se ga je z največjim veseljem udeleževalo, posebno ker je bil ta sveti misijon prvi v naši župniji. Ljudstvo je ob tej priložnosti pokazalo, da je še globoko verno in krščansko. Svetih obhajil se je razdelilo med svetim misijonom 730. Ustanavlja se družba treznosti in dekliska Marijina družba. »Freie Stimmen« so prinesle prav neumno poročilo o svetem misijonu. Čudno! Nasprotniki vedno pravijo, da nič nimajo proti veri; sveti misijon je samo verska prireditelj, pa jim je tudi na potu. Se že poznamo! Dopisniku bi bilo najljubše, ako bi ne bilo ne cerkve, ne duhovnikov, ne božje službe, saj v Boga tudi ne veruje. Kdo je ta dopis skuhal, ve pri nas vsak otrok.

Šmihel nad Pliberkom. (N a g l a s m r t.) Dne 13. t. m. je bilo v gostilni pri Šercarju ženitovanje p. d. Kordežice iz Brežkevasi. Ko se drugi dan vsi gostje poslavljajo, se napoti proti domu tudi znani »Gregorič« iz Globasnice. Ko gre čez stopnice iz prvega nadstropja, na teh spodrsne ter tako nesrečno pade čez nekaj stopnic v vežo, da je bil v par minutah mrtev. Namesto da bi se vsedel na svoj voz, ter bi se odpeljal na svoj dom v Globasnico, so ga odnesli kot mrliča v mrtvašnico na pokopališče v Šmihelu, kjer je bil pokopan. Za njim žaluje ne samo

njegova žena in otroci, ampak več ljudi, ki so ga čislali kot zdravnika proti vsem boleznim. Vprašanje je zdaj splošno, kdo da dobi kot dedščino po rajnem tiste čudne bukve, iz katerih je umrl proročeval nevednim ljudem. Naj v miru počiva!

Borovlje. (Dankov Foltej) nas je zapustil. Mi pač ne žalujemo za njim, pač pa »Südmarka«, ki je tukaj plodonosno (??) naložil marsikatero kronco. Bil je pri vseh društvih, občinski odbornik in v odboru puškarske zadrage; član evangeljske zveze (Evangelischer Bund in Ferlach) in sedaj je nesel vse te častne »titelne« seboj v Ameriko. Vedno je izgledal kakor kak »cavmar«, v gumbnici znak »Schulvereina«, za klobukom »Südmarke«, v glavi pa slamo. Saj so ga v aferi s Hereggerjem spoznali za zmešanega! Srečno pot, Foltej! Zatajil si svoj jezik in vero; zato nisi bil vreden, med nami živeti in biti pokopan v slovenski zemlji. — »Heil Dir.«

Iz Vrbske okolice. (Stikanje za veleizdajalci.) Dogodki na Balkanu z uspehi naših bratov Slovanov so našim narodnim nasprotnikom docela zmešali možgane. Za vsakim grmom vidijo čepeti Srba, možje, ki imajo pogum pokazati se kot Slovence, se sumničijo veleizdajstva. Hudobija nasprotnikov pa gre še dalje; da bi Slovence še bolj začrnili, se jim podtika, da sejejo v srca šolo obiskujočih otrok mržnjo do Avstrije ter ljubezen recimo do Srbije. Tako so n. pr. prinesle Slovcem sovražne celovške »Freie Stimmen« članek, ki opozarja javnost in oblast na logavaške otroke, češ, da simpatizirajo s Srbi ter kličejo »Hoch Serbien«. In kakšen pozor obrača naša slavna politična oblast na take notice! Orožniki morajo na noge ter stikati za veleizdajci, katerih pa seveda ni; poizvedovalo je orožništvo pri otrokih, in ker se ničesar ni doseglo, poizkusilo se je z obljubami, češ, le povejte resnico, bodete dobili za to plačilo. Kljub obetanemu plačilu se ni moglo od otrok zvedeti za nobenega veleizdajalca. Torej zopet blamaža, ki bi si jo bila oblast lahko prihranila. Kljub temu pa se še ni spametovala. Dokaz temu sledeči dogodek zadnjih dni. Pred kratkim je priredilo izobraževalno društvo za Kostanje zborovanje v Črešnjah, ki se je proti vsemu pričakovanju izborna obneslo. Kdo bi si mislil, da bo to zborovanje dalo povod za nadaljevanje stikanja za veleizdajalci domovine. Tukaj so si izbrali za žrtev domačega župnika; znašel se je človek, ki se mu je sanjalo, da je župnik govoril proti Avstriji, potegoval se za Srbe in da so poslušalci pritrjevali njegovemu govoru s »Hoch Serbien«. To človeče, ki gotovo sliši še pod snegom travo rasti, je stvar naznanilo oblasti, in glej, hitro je moral orožnik na noge za takim »veleizdajalcem«; orožnik je celo poizvedoval, je li res, da se je župnik celo drznil oznaniti ta shod s prižnice. Je pač stara pesem v vedno novi obliki za Koroško; naši politični nasprotniki ne morejo opustiti gesla: »Wenn der Kerl ins Loch spaziert, sind das Land und Leute gleich kuriert«; na podlagi tega gesla so se vedno trudili in se še trudijo, spraviti stran njim neljube osebe. Razen župnika so si kostanjski »patriotje« izrabili neustrašenega našega korenjaka p. d. Neuwirta na Kostanjah; tudi njemu očitajo tak čin veleizdajstva. Javnost naj izve za grozno »veleizdajstvo«, ki se je tukaj pred kratkim pripetilo. Sedijo skupaj možakarji in se pogovarjajo o raznih dogodkih; v gostilno stopi možicelj, kateremu se je poznalo, da je izpraznil že drugod par glažkov »šnopsa«, ter se vsede k posebni mizi in vleče na ušesa, o čem se družba pri drugi mizi pogovarja. Mož z dolgo brado dvigne

roko proti obrazu, se nekoliko drgne ter reče: Ne vem, zakaj me danes brada tako »srbi«. Možicelju pri stranski mizi se je v topli sobi in pri miznem razgovoru družbe začela pomikati glava navzdol; ko pa zaslisi besedo »srbi«, se naenkrat vzdrami ter nategne ušesa. Torej »Srbi, Srbi«, o »Srbih« govori! Ne da bi se družba za na pol pijanega možicelja brigala, pogovarjajo se možakarji dalje; tožijo čez to in drugo. Eden je imel nekaj posebnega na srcu, bila je to ozeblina na nogah, ki jo je dobil že v mladih letih. »Kako je to hudo«, začne tožiti, posebno ponoči; komaj si noge ogrejem, začnejo me srbeti in me srbijo in srbijo, da sem pogostokrat čisto iz sebe.« Beseda »srbijo« zopet vzbudi možiceljna iz njegovega polspanja. »Srbi, Srbija« začne zase mrmrati; sedaj pa sem prepričan, da je resnica, kar govorijo modri »Štajercijanci« v spodnjem kostanjskem mestu. Slovenci pri Neuwirtu pač držijo s »Srbi in s Srbijo«. Čakajte vi »Srbi« z vašo »Srbijo«, mrmra možicelj, dokler se ne izmuzne iz gostilne ter jo krene v spodnjo vas. Tam je baje začel pripovedovati zbrani napredni družbi, da pri Neuwirtu ne slišiš družega, kakor »Srbi« in »Srbija«; govori se že, da je tam tako prijazna napredna stranka te sanje »šnopsarja« pograbila z veliko slastjo ter naznanila oblasti. In nevarnost je, da pride nekdo ter podrga brado in ozeble noge. Ljudje, bodite previdni; če vas roke in noge posebno v sedaj nastalem mrazu še tako »srbijo«, ne tarnajte o teh vaših »srbih«, ker vam preti nevarnost obtožbe radi veleizdajstva domovine. (Človek res ne ve, ali bi se smejal ali jezil nad »tako utemeljenimi« preiskavanji veleizdajstev. Ured.)

Sinčavas. (Visok obisk.) Danes dne 22. jan. je obiskal koroški deželni predsednik eksclenca pl. Fries-Skene Gospodarsko zadrugo v Sinčivasi. Visoki gospod se je pripeljal v Sinčavas iz Velikovca z lastnim avtomobilom. V imenu zadruga ga je pozdravil odbor in sicer predsednik župan J. Picej, podpredsednik M. Miklavc, odbornika msgr. Podgorc, L. Zilan in poslovodja A. Novak. Gospod deželni predsednik si je ogledal zadruga hrame, zanimal se za promet in povpraševal, so li ljudje z zadrugo zadovoljni. Z veliko uljudnostjo je visoki gospod obljubil predsedniku, da zadruga sme računati na njegove simpatije. Kmetje zadružniki bodo vsi ponosni in hvaležni, da je cesarski namestnik v deželi počastil njihovo društvo s svojim obiskom.

Brdo na Zili. Po poročilu glasila nemškonnarodne frakarije, katero pa nosi lepo ime: »Bauernzeitung« in to zaraditega, — da bolj vleče pri kmetih — katere 2. številka letošnjega leta mi je prišla po naključju v roke, se je vršil dne 5. jan. t. l. v gostilni pri Ledriču na Brdu občni zbor podružnice društva »Gavage za Slovence« po nemški »Südmark«. Po Martinjakovi manipulaciji je prišla torej ta podružnica toliko do sape, da zopet vzdiguje rusko svojo glavo. Na plan so stopile zopet znane stare firme: C. k. logarji Kuhn in Zobel, zbor učiteljev in čemur se zelo čudimo, tudi — naša učiteljica. Iz Borl je v odboru znani Tripolt, uradnik tamošnjega rudokopa ali vodovoda. On in Zobel sta podružnična sla; nekako »Laufburša«, Kuhn pa je načelnik. Vprašamo: Kako se strinja stališče c. kr. uradnika, ki je od vseh plačan, z načelstvom tako zagrizeno enostranskega društva? To deistvo kaže, da imata dva logarja v eraričnem gozdu ali premalo opraviti, ali pa zanemarjata svojo službo. Dva slovenska kmeta, ki imata najmanj povoda klanjati se c. kr. logarjem —

razon če sta hinavca — imata tudi svojo »šaržo« pri Südmarki. Njihovemu gospodarskemu poslu se ta posel presneto slabo prileže. Tretji kmet je Nemeč, po duši in kosteh, in Nemeč je Nemeč. A da more biti slovenski kmet ud in odbornik takega društva, katerega vrhovni in edini namen je, izpodriniti Slovence in pripraviti prostor Nemcem na naši zemlji, temu se mora čuditi še egiptovski osel. Kmetje, Slovenci! Ali imate res Vaš materni jezik in Vašo zemljo za »Südmarkine« groše naprodaj? Kako se hočete gospodarsko utrditi, ako sami slepo služite našim gospodarskim in narodnim nasprotnikom? Obdaje imate v odboru »Südmarke«. V lepi obleki pridejo k Vam, a znotraj so grabežljivi volkovi, pravi Kristus. Gospodje, ki imajo Vas kmete v »Rohru«, vedo kaj delajo, Vi pa ne veste, sicer bi jim v tem oziru odločno obrnili hrbet. Učitelji in c. kr. uradniki imajo povišanje svoje plače v žepu in se z vodstvom nam Slovcem nasprotnih društev izkazujejo hvaležne nemškonnarodni stranki, katera jim je plače zvišala. Vi pa plačujete od letos naprej 90% deželnih doklad vsled tega. Ali Vas reši »Südmarka« plačila? Ne! Plačujete pri »Südmarki« udnino za sebe? Ne! Zoper sebe jo plačujete! Če Vam že materni jezik tako smrdi, ali ne dobite drugod nemških knjig? Da! Dovolj! Skrajni čas je, da Vas sreča pamet.

Grafenauer.

Gorje na Zili. (Poročil) se je Franc Schwenner, p. d. Komat z Marijo Miče, p. d. Kurijevo Podkloštrom. Na svatbi, ki se je vršila pri narodnem gostilničarju g. Rihniku v Zahomcu, se je nabralo 21 kron za »Slovenski dijaški dom v Celovcu«. Hvala darovalcem, zaročencema pa obilo sreče!

Beljak. Iz Trbiža zvemo, da se je podri županski stolec pod poslancem Dreyhorstom in tudi se maje njegov poslanski mandat. Kot župan je zasedal tudi v okrajnem šolskem svetu mesto, katera čast pa je s propadom kot župan sevé tudi pošla. Radovedni smo, se bo li držal ta mož tudi tako te časti kakor Oraš, ki že zdavnaj ni več župan, pa se drži okrajnega šolskega sveta kakor smola. Sevé, častihlepnosti pri takih ljudeh ni konca.

Ribnica ob jezeru. (Tistemu, ki vtika svoj dolgi nos v reči, ki ga nič ne brigajo, v odgovor.) V deseti številki »štince« z dne 14. t. m. je izlil naš šolski vodja svoj žolč na sedanjega kateheta naše šole. Ker smo ravno v predpustu, pogledjmo, kaj temu jezičnemu možicelju vse roji po glavi. Na vsak način hoče dokazati iz svetega pisma, da mora katehet slovenske otroke nemško podučevati! Kristus je namreč ukazal: »pojdit in učite vse narode«, in iz teh besedi sledi — po Andrae-jevi pameti! —, da slovenski otrok, ki je prisiljen hoditi v nemško šolo, — in takih je pri nas dve tretjini — ne sme nobene slovenske besede slišati v krščanskem nauku! Ta modrijan bo sčasoma še trdil, da je Kristus zapovedal apostolom, da morajo vse narode nemški učiti. To je pri njem prav lahko mogoče, ker ima čudovite zmožnosti. Potem pa dobi gotovo »patent« na svojo učenost. Vendar, če hoče slaven postati, bi mu svetovali, naj gre prodajat svojo modrost kam drugam, kajti pri nas ga nikdo več ne mara. Če bo še vtikal svoj nos v reči, ki ga nič ne brigajo, se mu zna zgoditi, da mu postanejo tudi pri nas tla prevroča. in bo moral spet, kakor že enkrat iskati drugod zavetja.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Čuječnost

je obvarovala že marsikatero nesrečo. Človek se mora tudi čuvati, da si ohrani zdravje. Ne sme se n. pr. čakati, da mala bolečina v rokah in nogah postane skrninasta bolezen, ker se nahajajo vendar dobri, preizkušeni izdelki, ki so se že na tisočkrat obnesli in morejo marsikatero zlo že v postanku udušiti. Tozadevno izpoved, ki je prava, nahajamo v pismu, ki jo je naslovila Nj. eksclenca baronica Helena Freytagh-Lorin-

ghoven, roj. baronica Buxhoeveden, Gorica, Corso Verdi 36, na lekarnarja E. V. Fellerja. Glasi se: »V posebno zadostilo mi je, da Vam pošljem danes priloženo, ravnokar prejeto karto znane pisateljice Pavle Marije pl. Egger Schmitzhausen. Iz nje razvidite, da je postalo domače zdravlo Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“ za eno novo glasnico bogatejše. Dama je bila pred nedavnim pri meni in ker je tožila o strašnih, nevalgičnih bolečinah, sem ji dala eno stekleničko. Za malo dni po prvem poizkusu dojde ta živahna zahvala za očitno sijajni rezultat. Teško čakam na poročilo o učinku fluida pri kneginji Carolath, kar Vam bom

takoj poročala.« Slišali smo že večkrat praviti, da kratka uporaba tega izdelka navadno zadostuje, da nekatere bolečine takoj odstrani. Poizkusite tudi Vi, če imate nahod, ste hripavi, zaslužnjeni in težko dihate, trpite na glavobolu ali zobobolu, Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Ta izdelek bi moral biti vedno v hiši, da je mogoče zlo takoj ustrahovati. Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“ je boljše danes naročiti kakor jutri; za naročitev je natanko napisati: Lekarnar Feller v Stubici, Elsastrg št. 67. (Hrvatsko). 12 malih ali 6 podvojnih ali 2 specialni steklenici stanejo franko 5 kron. — — — d

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Predsedstvo »Slovenske krščansko - socialne zveze«

se je predstavilo novemu deželnemu predsedniku Njega ekselenci g. pl. Fries-Skene, kateri je pozdravljajal namen zveze. V sredo, dne 22. t. m., so se predstavila Njega ekselenci gospodu deželnemu predsedniku vsa društva velikovškega okraja.

Prevalje.

Slovensko delavsko društvo je imelo v nedeljo dne 12. januarja mesečno zborovanje in svoj občni zbor. Govoril je č. g. kaplan Krašna. — Nato je sledilo tajnikovo in blagajnikovo poročilo — Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik Jurij Kogelnik, namestnik Lavoslav Abraham, blagajnik Valente, tajnik Josip Štih, odbornika Josip Riedl in Rudolf Žak, zaupnik za Guštajn Onat.

Kostanje.

Izobraževalno društvo je imelo v nedeljo 19. t. m. zelo dobro obiskan občni zbor. O patriotizmu Slovencev je govoril g. S m o d e j. Razložil je namen države, dolžnost države do državljanov in pravice, ki jih sme država terjati od državljanov. Govornik je omenjal, da se zlasti Slovenci zavedajo svojih dolžnosti do države, bolj ko država svojih dolžnosti do Slovencev. To potrjuje avstrijska zgodovina. Kljub temu pa stikajo državni organi, kakor se je zgodilo na Kostanjah po prejšnjem zborovanju, za veleizdajalci. Govornik razloži, kaj nameravajo nasprotniki s takimi denunciacijami zoper patriotske Slovence. Izrazil je željo, da bi na naše shode oblast rajje pošiljala svoje komisarje, namesto da potem za vsakim našim shodom stika za — namišljenimi izdajalci in bega ljudstvo. Naši narodni nasprotniki, ki častijo Bismarcka, poniževalca Avstrije, so zadnji, ki smejo kakemu drugemu narodu v Avstriji očitati neloyalnost. Govornik je opisal na podlagi zgodovinskih podatkov stremenje svobodomiselnih Nemcev za združenje avstrijskih Nemcev s pruskimi.

Prevalje.

V nedeljo dne 19. prosinca se je vršil pri nas ženski shod, katerega so se udeležile žene in dekleta cele fare. Govorili so preč. gosp. mons. Val. Podgorc, ki so v lepem poljudnem govoru pokazali, kaj bi moralo znati slovensko dekle, slovenska gospodinja. Vse so prav pazljivo sledile pol drugo uro trajajočemu govoru in želijo, da bi gospod govornik še večkrat prišli v našo sredo. Kot drugi govornik je nastopil gosp. K r i e g l, ki je zborovalkam nasvetoval, kako naj izkoriščajo svoj domači vrt, kako naj izkoriščajo zdravilno moč domačih rastlin.

Socijalni tečaj,

ki se je vršil dne 21. in 22. t. m. v Logivasi, je krasno uspel. Poslušalcev je bilo prvi dan okrog 40, drugi dan še več, kateri so z velikim zanimanjem sledili govorom. Upamo, da se še v tem kraju večkrat vidimo. Zahvaljujemo se posebno gostilničarju Schleicherju, ki je dal prostore, in za njegovo naklonjenost.

Društvena naznanila.

Narodna čitalnica v Celovcu vabi na veliko predpustno veselico, katero priredi v nedeljo, dne 26. januarja, ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Trabesinger«. Spored: Od 8. do 10. ure koncert vojaške godbe. Nato ples, pri katerem svira godba c. kr. 17. pešpolka v Celovcu. Obleka navadna. Čisti dobiček je namenjen »Podpornemu društvu za slovenske dijake koroške«. — Vstopnina za osebo 2 K. — Ker je čisti dobiček namenjen dobrodelnemu namenu, pričakujemo tudi obilne udeležbe z dežele. Kdor se hoče v predpustu dobro zabavati, naj ne zamudi te prilike. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Željnje pri Velikovcu. Na Svečnico popoldne po blagoslovu se vrši v Željnjah občni zbor izobraževalnega društva. Na sporedu sta govora in poročilo odbornikov o delovanju društva in volitev novega odbora. Člani društva in drugi društveni prijatelji na shod!

Pliberško izobraževalno društvo priredi svojo predpustno veselico na pustno nede-

ljo, dne 2. svečana (na Svečnico) v »Narodnem domu«. Začne se po blagoslovu. Vstopnina po navadi. Igrala se bo šaljiva igra »Čevljar«, potem poskusi lahko vsak svojo srečo pri tomboli. — Odbor.

Prevalje. Na pustno nedeljo ima delavsko društvo mesečno zborovanje. Na sporedu govor in igra: »Trije tički«.

Sveče. »Kočna« priredi dne 26. t. m. pri Adamu v Svečah igro s petjem »Revček Andrejček«. Igra je zelo lepa, zato pričakujemo velike udeležbe. Pridite že ob pol 3. uri, ker je igra precej dolga. Vstopnina po navadi. — Odbor.

Žitaravas. Na pustno nedeljo dne 2. svečana, in ne na 26. t. m., kakor je bilo zadnjič naznájeno, se vrši v »Društvenem domu« VI. redni občni zbor katol. slov. izobraževalnega društva »Trta« in II. podružnice društva »Slovenske Straže« za Žitarovas in okolico. Na sporedu bosta dve šaljivi igri in tombola. Začetek ob 3. uri popoldne.

Št. Tomaž. Občni zbor bo priredilo društvo »Edinost« na Svečnico popoldan po blagoslovu. Na sporedu so poročila odbornikov, odobrenje računa za leto 1912, volitev novega odbora, potem govor, deklamacije (šaljive in podučne), petje in tamburanje. — Odbor.

Dobrlavas. Katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 2. svečana, v društvenih prostorih igro »Občinski tepček«. Vstopnina 30 vin., za člane 20 vin.

Železna Kapla. Naše izobraževalno društvo uprizori na Svečnico po blagoslovu pri Bošteju igri »Kukavica modra ptica, ali boj za doto« in »V ječi«.

Občni zbor »Slovenske krščansko - socialne zveze za Koroško« se vrši dne 23. februarja v Celovcu v veliki dvorani hotela »Trabesinger«. Društva, določite že zdaj zastopnike!

Socijalni tečaj na Kostanjah priredi »Slovenska krščansko - socialna zveza« dne 24. februarja t. l.

Socijalni tečaj v Dobrlivasi priredi »Zveza« dne 27. in 28. januarja t. l. Fante in dekleta, može in žene vabi k obilni udeležbi S. K. S. Z.

Shod na Rudi se vrši dne 9. februarja t. l. Govornika prideta iz Celovca.

Cerkvene vesti.

Nov rituale. Kakor slišimo, se pripravljajo za škofijo nova izdaja rituala. Pri tem pa stari rituale Romano - Salisburgense ne bo samo služil kot podlaga, temveč sprejel se bo kolikor mogoče neizpremenjen. Na želje duhovščine se bo oziralo, ako ne bodo nasprotovali trdni liturgični zakoni. Želje škofijskih pastoralnih konferenc, leta 1909 doposlane kn.-šk. ordinariatu glede novega rituala, ima izdajatelj pred seboj. Če imajo častiti gospodje še druge želje, naj se blagovolijo pismeno obrniti na preč. gospoda prof. M. Gatterer, bogoslovje.

Gospodarske stvari.

Mlekarstvo.

(Piše Franc Krištof, živinorejski inštruktor.)

Zadržavanje mleka.

Zadržavanje mleka se pojavlja večkrat pri kravah mlekaricah v izvanrednih slučajih, to je pri odstavljanju telet, ob času pojatve, ali tedaj, kadar hoče pomolziti kravo tuja oseba. Nahajamo tudi krave, ki redno zadržujejo mleko. Ta napaka je podedovana ali pa se vcepi vsled neprimerne ravnanja s kravo (s kričanjem, pretepanjem, strašenjem). Ako je ta napaka prirojena, potem je najbolje, da se takšna krava ne uporablja več za pleme, ker se ta slaba lastnost zopet prenese na mladiče. Ako krava redno zadržuje mleko, itak nimamo posebne koristi od nje, ker dá malo ali sploh nobenega mleka.

Ako gre za kakšno žlahtnejšo žival, tedaj moramo ozdraviti kravo te bolezní s prijaznim ravnanjem, kar se v mnogih slučajih posreči. Sredstva, kakor polivanje z mrzlo vodo na križ, s privezovanjem slamnatega pasu skoz gobec med molžo navadno niso uspešna. V posameznih slučajih ozdravimo kravo te zle napake na navedene na-

čine, ampak redkokdaj. Pisec teh vrstic je imel sam priliko prepričati se o takšnem slučaju. Najupešnejše sredstvo je prijazno ravnanje s kravo.

Trdomolžnost krav.

Trdomolžnost je na kmetih ena splošno znanih napak pri kravah. Posebno je trdomolžnost opazovati tam, kjer se osebe, ki molzejo, pogosto menjavajo in so krave mlade ali plašne. Nekatere krave zadržujejo mleko samo v pričetku molže, ko se nekoliko časa molzejo, pa popolnoma pripuste. Ako molzejo krave ženske, potem se prav rado zgodi, da možkim taka krava noče pripustiti mleka. Ravno tako menjavanje možkih molzačev lahko vpliva na trdomolžnost krav, ki se pa s prijaznim ravnanjem da precej popraviti. Nagajanje muh v poletnem času tudi povzroča to napako. Slednjič je mogoča trdomolžnost vsled kakšne morebitne bolezní na vimenu. To opazimo takoj, če krava, ko se vsedemo pod njo, potegne sesce nekako nazaj in izgleda, kot bi hotela zadrževati sapo.

Krave, ki se same sesajo.

Ta napaka se navadno ne da odpraviti, pač pa se lahko prepreči. Ako ima krava navado, da se sama sesa, oziroma druge krave, ki poleg nje stoje, potem je sesanje preprečiti na ta način, da postavimo krave kolikor mogoče skupaj, privežemo na dve verigi, ali pa jim damo po krmiljenju zmiraj nagobčnik. Ako se to sesanje dogaja na paši, potem pač ne moremo dati nagobčnika. V tem slučaju smo prisiljeni dati kravi uzdo, ki ima spodaj naokrog na zunaj pripete bodeče žeblice, da kravo bode, kadar bi se hotela sesati. To sredstvo je lahko nevarno tedaj, kadar takšna krava druge sesa, ker lahko drugim kravam zastrupi kri ali pa prizadene poleg vznemirjenja tudi občutne rane na vimenu.

Brcanje.

Brcanje pri molzilih kravah ni tako redka prikazen, kakor je nevarna. Ta napaka prihaja od neprimerne ravnanja med molžo (pretepanja) ali pa od bolečin na vimenu. Ako se ta napaka ne da popraviti s prijaznim ravnanjem ali s tem, da se kravi med molžo polaga boljše krmo, potem pač ni druge pomoči, kakor da takšno kravo prejkoprej predamo mesarju. V slučaju, da je to napako povzročila kakšna bolezen, kot volčič, kraste ali obrastki, se ta napaka po ozdravljenju vimena lahko popravi. Molža krav, ki brcajo, je zvezana z mnogimi sitnostmi. Molsti jo mora vedno enainista oseba, poleg te pa je potrebna še druga, ki drži kravi sprednjo nogo kvišku, jo gladi, ji prigovarja itd., navadno pa vse skupaj malo pomaga. Oseba, ki molze, je v vedni nevarnosti, ker takšna krava lahko prizadene občutne poškodbe. Vrhutega se mleko lahko razliva ali pa se nesnažno namolze, ker ni varno čistiti vimena pri kravah, ki so nemirne. Ta napaka je rada združena s trdomolžnostjo in zadržavanjem mleka. Takšne krave se ne smejo rabiti za pleme, ker se te slabe lastnosti kaj rade prenesejo na zarod, kar je bilo že večkrat opazovati. Na semnjih se večkrat dobijo take krave in je vsled tega treba pri nakupu krav biti precej previden.

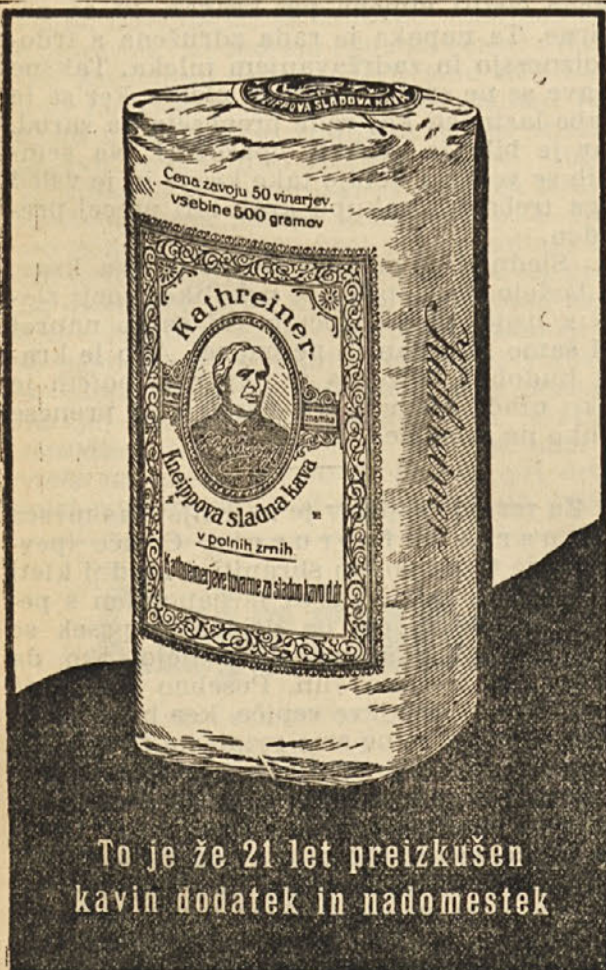
Slednjič je omeniti še hudobnost krav, ki bodejo. Ta napaka se nekoliko omeji zlasti z uzdo, ki omogočuje vid samo naprej ali samo na stran in ne naprej. Ako je krava hudobna tako da je nevarna, potem je tako nihče ne redi. Ta napaka se prenese lahko na mladiče.

Za rezanje cepičev je najboljši čas mesca januarja in februarja. Cepiče (pevcarje) je treba potem shraniti v hladni kleti v kakšnem zabojčku, ki je napolnjen s peskom 20 do 25 cm na debelo; v pesek se cepiči nalože poševno in zakrijejo tako, da gleda ena tretjina vun. Posebno zgodaj je treba rezati češnjeve cepiče, ker hitro poženejo. Cepičev se ne sme rezati na premladih in ne na prestarih drevesih, tudi ne na vrhu, ampak v sredini krone; z enega drevesa se ne sme porezati preveč. Posebno je paziti na to, da se ne reže cepičev od vrst, ki niso priporočljive in se take ne razmnožujejo. Cepiče mora rezati tisti, ki svoje sorte poznajo in ve, kakšne rabi za svoje razmere (za mošt, kuhinjo ali trgovino).

Raznoterosti.

Nezmerno uživanje alkohola in njegove posledice. Po podatkih, ki jih je te dni izdal nek nemški list, umrje v nemški državi radi preoblega in nezmernega uživanja alkoholnih pijač vsako leto 40 do 50 tisoč ljudi, med katerimi je 1600 samomorilcev. Dalje se jih iz istega vzroka ponesreči 1300; 200.000 pa jih pride pred kazenskega sodnika. Spet iz istega vzroka jih pride 53.000 v norišnice ali pa zapadejo pijanski blaznosti. 32.000 jih morajo iz ravno istega razloga javne ustanove za uboge sprejeti v svojo skrb; 4200 pa jih dado v delavske kolonije, 40 do 50 od sto vseh slučajev, kjer se zakoni ločijo, ima svoj zadnji vzrok v pijanstvu, v nezmernem uživanju alkoholnih pijač; 70 odstotkov vseh kaznjencev po kaznilnicah ravno tam! — V nemški državi se na leto izda za alkoholne pijače 3809 milijonov mark ali 4495 milijonov kron! To so grozne številke, ki nam pravijo, da umre ali le pohabi ali zapade javni dobrotelji v sami nemški državi v enem samem letu več ljudi, kakor jih je ona v tem smislu izgubila v svoji veliki vojski s Francozi l. 1870-71, ali kakor so jih v dosedanjih bojih s Turki vse štiri združene balkanske države skupaj izgubile! Ali ni to poglavje o smrti, in sicer najžalostnejše smrti? Kaj je vendar žalostnejšega kakor pogled na človeka, ki je v pijanosti padel v blato obcestnega jarka in tam našel svoj nesrečen in sramoten konec?

Prerokba menih Kozma. Ruski dnevnik »Swiet« poroča: Menih Kozma, ki ga v grški cerkvi častijo kot svetnika, je zapustil več zanimivih prerokb glede bodočnosti Balkana in vsega človeštva. Menih Kozma je bil rojen v letu 1778. v grški vasi Apokoron in je vse svoje življenje posvetil združitvi in osvobojenju svojih rojakov. »Prišel bo čas,« pravi menih Kozma v svoji prerokbi, »da bodo ljudje občevali med seboj s pomočjo žice; v Rusiji živeti ljudje se bodo pogovarjali z onimi na Angleškem, kakor da bi bili sosede. Ljudje bodo izumili voz, ki bo hitreje tekel kakor zajec. Jonski otoki bodo prej osvobojeni, kakor Epir (južna Albanija). Če boste videli stotine ladij, zbirati se ob grških obalah, naj bežijo žene, otroci, starčki v gore, da ne bodo padli pod mečem antikristov; potem bo pa prišel dan, da bodo zvezni krščanski vladarji korakali v Carigrad. Tedaj bo tekla kri v taki meri, da bo moglo v nji plavati jagnje. Srečen tisti, ki bo dočkal tiste dni! Turki bodo razpadli na tri dele: En del jih bo padel v vojski, drugi del se bo umaknil v Azijo in tretji del se bo pokristjanil in ostal v Evropi. Noben teh, ki jih poznam, ne bo dočkal tistih, njihovi otroci bodo pa morda doživeli tisti čas.« — Vsekako zanimiv slučaj, da se dobršen del te prerokbe vjema s sedanjimi dogodki.

To je že 21 let preizkušen kavin dodatek in nadomestek

Darovi.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so v času od 13. decembra 1912 do 6. januarja 1913 darovali: 100 K: Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju. — 40 K: Dr. Ivan Zolger, min. svetnik v preds. min. sveta na Dunaju. — Po 20 K: Dr. Ivan Pekolj, sodni svetnik v pok. na Dunaju; dr. D. Treo, odvetnik v Gorici; Franc Dukič, dvorni svetnik na Dunaju; dr. F. Müller, odvetnik v Celovcu. — Po 10 K: Niko Lenček, notar v Škofji Loki; I. Oblak, trgovec na Vrhniki; dr. Anton Božič, odvetnik v Celju; dr. Fran Horvat, notar v Brežicah; Ferdinand Souvan, veletržec v Ljubljani; Zupanstvoind. kraja Ajdovščina; Oton Ploj, notar v Crnomlju; dr. Tomaž Horvat, odvetnik v Ptuj; dr. Vek. Kukovec, odvetnik v Celju; Maks Pleteršnik, c. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Supan, učitelj v Brežicah ob Savi; Anton Reich, direktor v Gradcu; Jak. Kogej, notar v Postojni; Prokop vitez Grasselli na Dunaju; dr. A. Lavš v Splitu; tvrdka Uršič in Lipej v Brežicah ob Savi. — 6 K: Dr. I. Žitnik, drž. poslanec v Ljubljani. — Po 5 K: Dr. Urban Lemež, odvetnik v Slov. Bistrici; Al. Tavčar, prof. na realki; inž. Jan. Rataj, oba v Ljubljani; Dora Klobovs, poštarica v Gorenjivasi; Matija Marinček, notar v Trzinu; Anton Trstenjak v Ljubljani; dr. Anton Medved, profesor v Mariboru; dr. Fr. Derganc, primarij v Ljubljani; Anton Trevn na Jesenicah na Gor.; Luka Lavtar, profesor v Mariboru; Norbert Zanier, veletržec v St. Pavlu p. Preb.; Andrej Podhostnik, župnik na Rečici ob S.; H. Schreiner, ravnatelj v Mariboru; Jos. Sitter, sodni svetnik v Brežicah ob Savi; dr. Jakob Doljan, sodni svetnik v Postojni; Fran Vidmar, okrajni sodnik v Bovecu; dr. I. Reja, zdravnik v Bazovici p. T. — Po 4 K: Ivan Murnik, ces. svetnik v Ljubljani; Ivan Grafenauer, profesor v Ljubljani; dr. Silvin Hrašovec, okrajni sodnik v Rudolfovcu. — Po 3 K: I. Omers, župnik v Sežani; dr. Alojzij Kraut, odvetnik v Kamniku. — Po 2 K: Karl Planinšek, trgovec; Iv. Krulec, vadniški učitelj; Fran Abulner, pristav mestne hranilnice, vsi v Ljubljani; Jožef Kržišnik, gimn. profesor v St. Vidu nad Ljubljano; dr. Fr. Kogej na Jesenicah na Gor. — 1 K: Josip Meden, posestnik v Senožcah. — Skupaj 500 K. — S toplo zahvalo za prejete darove združuje društveni odbor iskreno prošnjo, da se spomnijo visokošolskega dijaštva sredi zime še drugi dobrotniki in vpošljejo na naslov blagajnika: **Dr. Stanko Lapajne**, dvorni in sodni svetnik na **Dunaju, I., Bräunerstrasse 10.**

Darovi za D. D. Č. g. župnik Lovšin 3 K; č. g. župnik Schmidt 3 K; č. g. župnik A. Einspieler 3 K; č. g. župnik Primožič 5 K; č. g. nadžupnik Lenart 1 K; č. g. župnik Lenasi 2 K; č. g. kaplan Šeško 4 K; č. g. Rabusa 5 K; č. g. kaplan Sinko 2 K; č. g. župnik Sekol 3 K; č. g. dr. Fr. Ušeničnik 5 K; č. g. župnik Ogrizek 2 K; č. g. župnik Schuster 10 K; č. g. admin. Mörtl 5 K; č. g. župnik Kukačka 1 K; č. g. župnik Trpin 2 K; č. g. kaplan Kraner 1 K 50 vin.; č. g. ekspozit Vodopivec 2 K; č. g. župnik Nagel 3 K; č. g. župnik Ksaver Meško 2 K; č. g. kaplan Spindler 3 K; č. g. kurat Abram 3 K; č. g. kaplan Kosi 2 K; mil. g. kanonik Sušnik 3 K; č. g. župnik Črno 1 K 50 vin.; č. g. Dobršek 2 K; č. g. Václavik 2 K; č. g. župnik Ražun 5 K; č. g. župnik Havliček 10 K; č. g. prov. KaBl 10 K; č. g. župnik Bayer 2 K; č. g. kaplan Jelšnik 2 K; č. g. župnik Pajtler 5 K; č. g. župnik Lom 1 K; č. g. župnik Šturm 10 K; č. g. župnik Fugger 5 K; č. g. Sakelšek 12 K; č. g. dr. F. Cukala 10 K; č. g. župnik Dolinar 8 K (zbirka); č. g. kn.-šk. tajnik Lasser 16 K. — Iskrena hvala vsem dobrotnikom dijaške mladine!

Imate bolečine? Revmatične, protinske, v zobeh, glavobol? Ali ste se po prepihu ali drugače prehladili? Poskusite vendar bolečine utehajoči, lekajoči in krepačoči Fellerjev fluid z znamko »Elza-fluid«. Ta je v resnici dober! To ni samo reklama! Dvanajstletna za poskušnjo 5 kron franko. — Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko).

Zahvala.

Za vse mnogoštevilne izraze sočutja ob smrti mojega nepozabnega moža

Jurija Pirovc,

p. d. Žmavcarja na Ricinju pri Velikovcu,

in za zelo obilno udeležbo pri pogrebu se v imenu cele družine vsem, posebnost še č. duhovščini, č. šolskim sestram v St. Rupertu za ginjaivo žalostinko ob grobu, najprisrčneje zahvaljujem in blagega pokojnika v pobožno molitev in blag spomin priporočam.

Na Ricinju, dne 16. prosinca 1913.

Lucija Pirovc,
soprega.

V najem

se da za dobo petih let srednja kmetija v Vrbski okolici. Naslov in natančnejše podatke ima na razpolago upravništvo »Mira«.

Loterijske številke.

Dunaj, 18. januarja: 45 39 74 20 85
Trst, 15. januarja: 67 7 32 71 81

Tržne cene v Celovcu

16. prosinca 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litr. (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	23	—	24	—	—	—
Rž	21	30	22	50	12	91
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	21	—	22	30	7	57
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	—	—	—	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	66	7	20	3	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	8	—	10	50	—	—
„ kisló	5	40	8	—	—	—
Slama	4	—	5	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos. Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	—	1	20	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	60	—	—
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	3	60	—	—
Slanina (špoh), pov. 1 „	2	10	2	30	—	—
„ sur. 1 „	2	—	2	20	—	—
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	20	—	26	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ² .	2	80	3	50	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	3	—	—	—

Zivina	Počrez	100 kilogram.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	
„ za vožnjo	550	—	—	—	4	2	
Junci	—	—	—	—	—	—	
Krave	260	600	70	74	36	15	
Telice	200	270	72	—	5	3	
Svinje, pitane	—	—	—	144	150	70	
Praseta, plemena	14	46	—	—	280	230	
Ovce	—	—	—	—	—	—	

Izjava.

Dne 12. prosinca 1913 sem g. J. Poschinger-ja, tovarnarja v Borovljah, brezvestno in brez vsake motivacije hudo razžalil.

Podpisani prosim radi tega g. Poschinger-ja tem potom za oprostitev.

Glinje, dne 12. prosinca 1913.

Alojz Rabič, gostilničar.

Naprodaj je

Toniceva kmetija v Tinjah na Koroškem. Ker je lansko leto pogorelo, je pohištvo čisto novo, prostorno, vse obokano in s cement-opeko krito. Posedstvo ima 50 birnov posetve, 7 oralov sladkega travnika, drv in stelje za domačo potrebo, okoli hiše lep sadni vrt z veliko mladim drevjem. Ostane lahko vknjiženo 10.000 kron. Več pove posestnik **Osov Simon**, pd. Tonic, zraven farne cerkve, šole in pošte Tinje (Tainach) na Koroškem.

Zoper oslovski kašelji kakor tudi zoper bronhitide in emfizem

in druge bolezni na dihalnih organih že leta vedno bolj uporabljajo gospodje zdravniki prijetno okusni

THYMOMEL SCILLAE

Besedna znamka zavarovana.

Lajša krčeviti kašelji, zmanjšuje njegovo ponavljanje, pospešuje njegovo razslizanje in pomirjuje kašelji ter odstranjuje težko dihanje.

1 steklenica 2-20 K. Po pošti proti predplačilu 2-90 K pošilja franco 1 steklenico, 7-— K 3 steklenice, 20-— K 10 steklenic. Ne dajte si usiljevati nadomestnih sredstev.

Povprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni,

c. kr. dvornega dobavitelja,

PRAGA-III., št. 203.

Pozor na ime izdelka,

izdelovalca in varstveno znamko.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Organist, obenem cerkovnik

dobi službo v župniji Guštanj od 1. februarja 1913. Lepo stanovanje, 600 K dohodkov v letnem prebitku. Prosilec mora biti večer obeh deželnih jezikov in znati kako obrt.

Župnijski urad Guštanj, Koroško.

Prave

čebelno-voščene sveče,

sveče za pogrebe, olje za večno luč,

med za pisanje čebel in za zdravilo priporoča po nizki ceni

vđani J. Kopač, svečar v Gorici.

Hranilnica in posojilnica za župnije Škofiče, Logaves, Št. Ilj in Otok

registrovana zadruga z neomejeno obvezno vabi na svoj

občni zbor

ki se bo vršil

dne 2. februarja 1913 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih pri Krištofu v Škofičah.

Spored:

1. Poročilo o delovanju posojilnice in odobrenje računskega zaključka.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Volitev nadzorstva in načelstva.
4. Zvišanje obrestne mere.

Odbor.

Hranilnica in posojilnica za občini Šmarjeta in Seles s sedežem v Šmarjeti v Rožu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo naznanja s tem, da je sklenila

zvišati obrestno mero od 1. januarja 1913 naprej za hranilne vloge

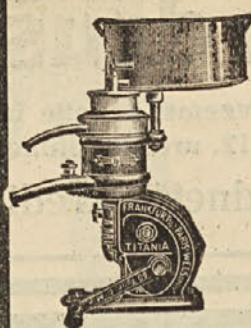
od 4% na 4 1/2%

to je od 100 K 4-50 K, in za posojila

od 5% na 5 1/2%

to je od 100 K 5-50 K.

Načelstvo.

Titania brzoparilniki za živinsko krmo

z odklopljivim obodom, čisto iz kovanega železa in jeklene pločevine so zajamčeno neporušni. Najmanjša uporaba kuriva, najhitrejše napravlanje pare, najkrajše parenje, slaba krma zopet porabna

Titania centrifuge, v sestavi, trpežnosti in natančnosti v posnemanju neprekošene Stroj za sejanje, za obračanje sena, senene grablje itd. najboljše kakovosti.

Titania tovarna, Wels št. 214, Zg. Avstrijsko.

Odlikovana z različnimi državnimi darili in drugimi priznanji prve vrste. Zastopstva povsod!! — Pošljamo na poizkušnjo. Plaćevanje na obroke rado dovoljono. Prospekti, srčeva a zastoj. Zastopnik se iščejo povsod.

„Slov. Straža“ Vam pravi: Ne pahnite od sebe sreče, ki se Vam ponuja!

Kupite srbsko državno srečko iz l. 1888. v izborni skupini 3 srečk na 46 mesečnih obrokov po K 325, še boljše pa v skupini 4 srečk na 46 mesečnih obrokov po K 550 z 11 žrebanji vsako leto! Srbska srečka sama zamore se dobiti na mesečne obroke po samo eno krono!

Glavni dobitki 100.000, 75.000 in 20.000 frankov vsako leto!

Ne prezrite, da se dne 1. februarja 1913 vrši žrebanje turških srečk z glavnimi dobitki po 3-krat 400.000 in 3-krat 200.000 frankov vsako leto! Turške srečke so prej kot slej najboljše in povsem varne srečke. Mesečni obrok K 475. Velika skupina s turško, srbsko in še dvema drugima srečkama na mesečne obroke po K 625.

Vse ponudene srečke morajo biti izžrebane!

Naročnina za vsak mesec izhajajoče slovensko poročilo o žrebanjih vseh važnejših srečk stane letno 2 kroni. — Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Hranilnica in posojilnica na Zilski Bistrici

registrovana zadruga z neomejeno zavezo ima svoj

redni občni zbor

v nedeljo, dne 2. februarja 1913, ob 3. uri pop. pri Prontu v Zilski Bistrici

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o izvršeni reviziji.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Sprememba pravil.
5. Slučajnosti.

Ako bi ob določeni uri ne bilo zastopanih zadostno število glavnih deležev, se bo eno uro pozneje brezpogojno sklepalo. K polnoštevilni udeležbi vabi vse združnike

načelstvo.

Kajža naprodaj,

ima 8 birnov posetje, 2 orala gore, veliko sadja na vrtu, 3/4 orala pašnika. Posetnica je vdova brez otrok in bi se tudi omožila s priletnejšim možem, ki ima nekaj premoženja. — Naslov pove upravništvo št. 4. ---

Življensko vprašanje za vsakega

je zdrav želodec. Zato je dolžnost človeka, da si ga ohrani ali tam, kjer se že nahaja kaka nerednost, isto odpravi.

Po nešteti zahvalnih pismih so se izobno izkazale kot najzanesljivejše domače zdravilo za slab želodec pri otrocih in odraslih, za povzdigo teka in odstranitev slabe prebave, zaprtja, kolcanja, brezokusnosti, slabosti, slabega spanja itd vsled motenja prebavljanja več kot trideset let sem

BRADY-jeve želodčne kapljice

prej imenovane Marijačeljske kapljice.

Varujte se slšeno glasečih se ponaredb in popačb in pazite na poleg se nahajajočo varstveno znamko Matera bože z Detetom na desni roki in podpis:

Dobivajo se v lekarnah v steklenicah po 90 v in K 1-60. Pošilja se od lekarnarja: C. Brady, Dunaj I., Fleischmarkt 2/385 (6 steklenic za K 5-40, 3 podvo, ne steklenice za K 4-80 poštnine prosto).

Peter Marković

akademični slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. cerkvenim predstojništvom in slav. občinstvu za slikanje različnih cerkvenih podob, posebno križeva pota, oltarne slike, banderne in slike za postni čas. Vse na trpežno platno in s stanovitnimi barvami. Ravno tako popravljam stare umetne slike. Vse po najnižjih cenah. Za poletni čas za slikanje cerkva se priporočam že sedaj.

OZNANILO.

Tvrška Bratje Tavčar & Co. je postavila v Celovcu kraj tovarnega kolodvora **parno žago.** Imenovana to je plohe v vsaki količini, tudi na kupuje les, vozove, (plohi se sprejemajo od 12 cm debeline naprej), smrekove, borove, mecesnove kakor tudi vsake vrste gozde. Dobiva se tudi žagovina ter vsake vrste odpadki za kurjavo. — Kdor želi natančnejših pojasnil, naj vpraša na žagi.

BRATJE TAVČAR & CO., Celovec.

Us m. na katere vpliva izprememba vremena in temperature

in vsledtega trpijo na skrninastih in protinovih bolečinah ter ozeblinah, se priporoča, da so obveščeni o

CONTRHEUMAN-U

Isti olajšuje in pomiruje bolečine, odstranjuje oteklino, da postanejo člani zopet gibčni.

1 škatlica za 1 krono se dobiva skoro v vsaki lekarni. Prospekte pošilja izdelovatelj

lekarnar B. Fragner

PRAGA, Mala stran št. 203, vogal Nerudove ulice,

kakor tudi proti predplačilu K 1-50 1 škatlico, K 5-— 5 škatlic, K 9-— 10 škatlic franko.

Pozor na ime izdelka in izdelovalca. Dobiva se v Celovcu v lekarnah „Pri angelu“, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

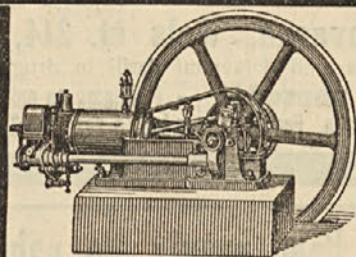
uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Postni pastirski list

prevzvišenega gospoda knezoškofa krškega
s postnim redom za Krško Školijo za l. 1913
se dobi v podobi zelo ročne brošurice
v tiskarni Družbe sv. Mohorja.
Cena 20 vinarjev. Cena 20 vinarjev.

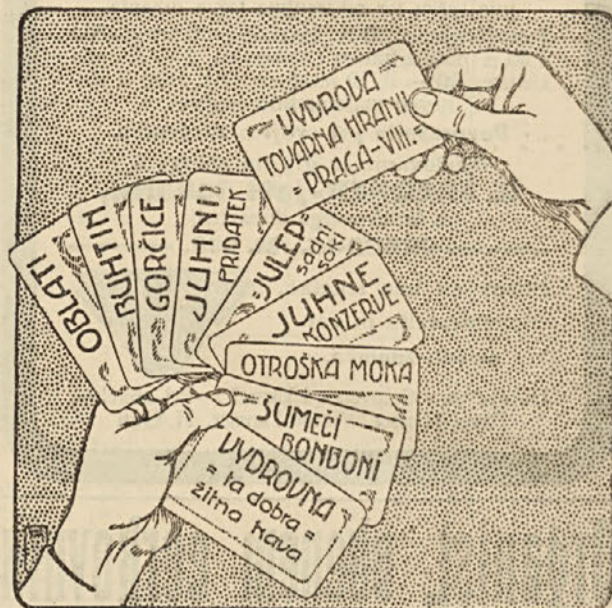

V sak strokovnjak
Vam pove, da so
orig. Otmar-motor
stabilen ali nepremaklj. in
poljedelski stroji
iz tovarne

C. Prosch, Celovec,

imejitelja brata inženirja Prosch, najboljši in
najzanesljivejši v obratu.

Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!

Denarja ni,

draginja je vedno
večja, zaslužek pa
majhen. Ako hočete

z malim trudom 6 do 10 kron na dan za-
služiti, pošljite v pismu za pojasnilo pet znamk
po 10 vinarjev in svoj natančen naslov na
Josip Batič, Ilirska Bistrica
(Kranjsko).

Silno lepo posestvo.

Prodajam ali zamenjam za drugo posestvo
(s smrekovim sečnim gozdom) pod zelo ugod-
nimi pogoji svoje blizu postaje Grabštanj
ležeče posestvo z dobrim poslopjem, ki meri
okoli 28 hektarov.

Natančnejša pojasnila daje posestnik

Anton Renko,
trgovec v Celovcu.

Albin Novak v Sinčivasi

trgovina z manufakturnim in špecijskim blagom
ter vinom, zaloga cerkvenega olja, cementa in pre-
moga, priporoča svojo vedno svežo zalogo ter raz-
pošilja po železnici in po pošti izborno gorljivo
cerkveno aparat-olje, à la Guillon-stenje, kadila,
pristna štajerska, goriška in tirolska vina.

Za abstinence brezalkoholne pijače, kakor:
malinov, breskvin, hrušov in jabolčni sok.
Cene solidne, postrežba točna.

Moja žena

in vsaka umna in štedljiva gospodinja uporablja na-
mesto dragega kravjega surovega masla za kuho ali
za na mizo boljši, bolj zdravi, tečni, izdatnejši in
skoro za polovico cenejši

„Unikum“-margarin.

Dobiva se povsod ali naročuje direktno.

Združene tovarne margarina in surovega masla,
Dunaj, XIV., Tiefenbachgasse 59.

! Paramenti !

Mašna oblačila v preprosti
in tudi bo-
gati opremi, dobro blago in poceni.

**Plašči za cerkvenika in mini-
strante, ovratni plaščki in štole**
zelo poceni.

Šmizele v različnih oblikah
od K 1— naprej. ::

Komplet z ovratnim trakom od
K 2- do K 2-80, kakršen je izdelek.

Bireti v vsakršni obsežnosti po
K 3-80, K 4—, K 4-80.

**Rožaste svetilke za večno luč za
patentovani steni.**

Prosimo, da poizkusite, in prepri-
čani smo, da bodete stalen odjemalec
oddelka za paramente, knjigarne in trgovine
Jožefovega društva v Celovcu.

Vse blago iz prekuhane, kisline proste in
neobtežene svile z barvanimi nitmi.

Slovenski moliveniki, cerkvene
muzikantije, tudi Hladnikove.

Obvarujte

vsako rano pred okuženjem in pokrijte
isto z antiseptično obvezo.

Že 40 let se je izkazalo mečilno vlačno mazilo, takozvano
praško domače mazilo kot zanesljivo sredstvo za ob-
vezo. To obvaruje rane, olajšuje
vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pušica stane 70 v. Proti predplačilu
K 3-16 se pošljejo štiri pušice, za
K 7— pa 10 pušic poštine prosto na
vsako postajo avstro-ogr. monarhije.
Pozor na ime izdelka ter iz-
delovatelja, ceno in varstveno
znamko. Pristno le po 70 vin.

Glavna zaloga:

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj
lekarna „Pri črnem orlu“

Praga, Mala strana, vogal Nerudove ulice št. 203.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu
»Pri angelu«, P. Hauser, H. Gutt, Vikt. Hauser.

Voščene sveče!

Za Svečnico priporočam velečastiti duhovščini svojo bogato
zalogo vseh vrst

voščenih sveč in voščenk,

kilogram po **4 krone**. Vzamem v plačilo tudi vosek, ki se je odcetil in odpadel
od sveč, in sicer kilogram po **2 kroni**. Razpošiljam zabojčke s tukaj plačano
poštino za vsako pošto in železniško postajo.

Da točno postrežem velečastiti duhovščini, imam v zalogi vse vrste **mili-sveč** in
namiznih sveč.

Se priporoča
Franjo Duchek, poprej Jožef Dufek, svečar
v Mariboru.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzlaga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kúrnzi izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletju, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 %**